

Процена стања животне средине и социјалних питања

Пројекат реструктурирања ЕПС

Нетехнички сажетак

Јули 2015.

www.erm.com

Процена стања животне средине и
социјалних питања
РЕСТРУКТУРИРАЊЕ ЕПС, СРБИЈА

Пројекат реструктурирања ЕПС

Нетехнички сажетак

Нацрт нетехничког сажетка

Јули 2015.

Припремљено за:

Европску банку за обнову и развој (EBRD),

Environment and Sustainability Department,
One Exchange Square,
London, EC2A 2JN, UK

ПРОЈЕКАТ БР. 0299289

Sitz der Gesellschaft:

Neu-Isenburg
Siemensstrasse 9
D-63263 Neu-Isenburg
Tel.: +49 (0) 61 02/206-0
Fax.: +49 (0) 61 02/206-202
E-Mail: germany@erm.com
<http://www.erm.com>

Geschäftsführer
Ian Bailey
Martin Gundert
Claudio Bertora

Amtsgericht Offenbach
HRB 42108

USt-IdNr. (VAT ID No.)
DE248679829

Bankverbindungen
Please remit to
Commerzbank, Neu-Isenburg
SWIFT: COBADEFF 504
IBAN DE24 5004 0000 0407 8788 00

Deutsche Bank, Darmstadt
SWIFT: DEUTDEFF 508
IBAN DE12 5087 0005 0210 0840 00

Mitglied der
Environmental Resources
Management Group

The world's leading sustainability consultancy

Овај извештај припремио је ERM Environmental Resources Management (ERM) уз разумне вештине, пажњу и посвећеност у складу са одредбама Уговора са клијентом, укључујући Опште услове и Услове пословања компаније Environmental Resources Management, као и са људством и ресурсима који су договорени са клијентом.

ERM се одриче сваке одговорности према клијенту и другима у погледу било којих питања ван опсега горе наведеног.

Овај извештај је поверљив за клијента и ERM не прихвата никакву одговорност било које природе према трећим лицима који су упознати са овим извештајем или његовим деловима. Било која таква страна користи извештај на свој ризик.

ERM GmbH

Neu-Isenburg, 24 July 2015

Raimund Vogelsberger
Директор пројекта

Arne Gresing
Водећи консултант

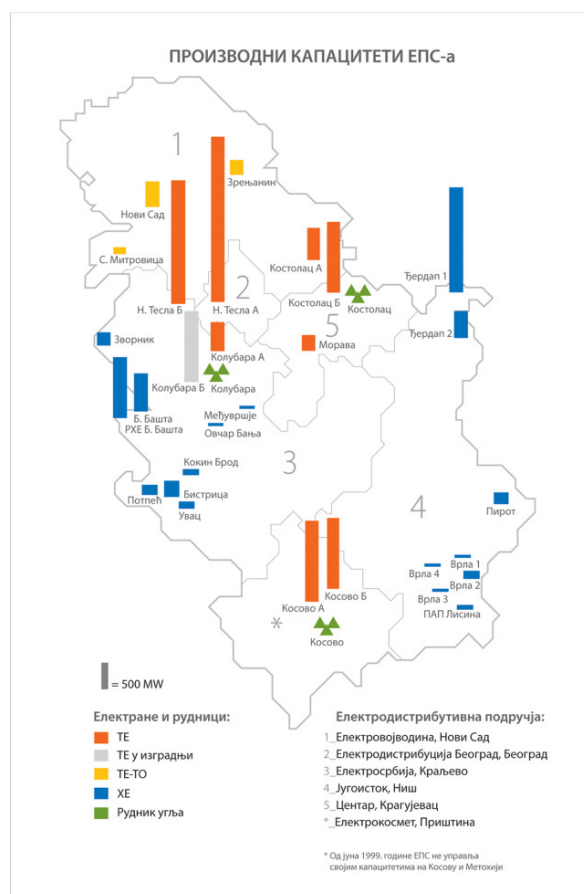
САДРЖАЈ

1	УВОД	1
1.1	НАМЕНА ПРОЦЕНЕ	1
1.2	ПОЗАДИНА ПРОЈЕКТА РЕСТРУКТУРИРАЊА ЕПС-А	2
2	ЕСА НАЛАЗИ	4
2.1	САЖЕТАК ESDD ИЗВЕШТАЈА И ESAP	4
2.2	САЖЕТАК SEP	8

1 УВОД

1.1 НАМЕНА ПРОЦЕНЕ

Европска банка за обнову и развој („EBRD“ или „Банка“) ангажовала је ERM ради спровођења корпоративне процене стања животне средине и социјалних питања српске компаније Јавно предузеће Електропривреда Србије (ЕПС). ЕПС је електропривреда у Србији у власништву државе, која обавља послове експлоатације лигнита, производње енергије у термоелектранама и хидроелектранама и дистрибуције и снабдевања електричном енергијом. **Слика 1** представља преглед ЕПС текућих активности у Србији.

Слика 1 Преглед ЕПС активности (Извор: ЕПС Технички извештај 2014.)

EBRD разматра обезбеђивање зајмова за ЕПС и до 200 милиона евра, уз гаранције државе. EBRD инвестиције ће бити условљене договореним планом за реструктурирање ЕПС („Пројекат реструктурирања ЕПС“). Овај реформски пакет поставља јасну

прекретницу за реструктурирање и реорганизацију у циљу јасне правне, организационе и финансијске поделе између делатности које су од општег интереса и тржишних енергетских делатности, као и промену правне форме у акционарско друштво, како би се омогућила потпуна усклађеност српског енергетског сектора са ЕУ директивама.

Пројекат припада категорији „Б“ у складу са ЕБРД Политиком заштите животне средине и социјалном политиком (2014). Због опште корпоративне финансијске природе предложеног пројекта и пословања ЕПС на више локација, ЕRM је заједно са локалним партнером ENVICO d.o.o. извршио процену стања животне средине и социјалних питања на корпоративном нивоу, ЕПС постојећег система за управљање животном средином и социјалним питањима, пословањем и средствима/објектима.

Као део процене стања животне средине и социјалних питања, између 01. и 03. јуна 2015. године извршен је преглед кључних докумената и посећено је седиште ЕПС и два зависна привредна друштва ЕПС, како би се разумео тренутно примењен систем управљања и планирано реструктурирање, као и ризици везани за животну средину и социјална питања везани за активности ЕПС, посебно у руднику Колубара и термоелектрани Костолац Б. Обављени су разговори са руководиоцима на локацијама, невладиним организацијама (ЦЕКОР – *Центар за екологију и одрживи развој* и *Српски центар екологије*) и локалним становништвом (01.-03. јуна и 18. јуна и 15. јула 2015. године).

На основу резултата процене на корпоративном нивоу, ЕRM је припремио Извештај о стању животне средине и социјалним питањима (ESDD), Акциони план заштите животне средине и социјална питања (ESAP) и План укључивања заинтересованих страна (SEP). Овај Нетехнички сажетак (NTS) сумира главне налазе корпоративне процене и описује наредне кораке и пресудне активности за побољшање ЕПС резултата у области заштите животне средине, социјалних питања и безбедности и здравља на раду у оквиру Пројекта реструктурирања ЕПС.

1.2

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОЈЕКТУ РЕСТРУКТУРИРАЊА ЕПС

Пројекат реструктурирања ЕПС је тренутно у току. Од 01. јула 2015. године тринаест привредних друштава је спојено како би се оформила три нова предузећа (NewCo's), укључујући (i) предузеће са седиштем и

свим производним локацијама, (ii) предузеће за дистрибуцију и (iii) предузеће за снабдевање енергијом¹.

Нова предузећа	Активности
(i) Седиште и Предузеће за производњу	<p>Инсталирани производни капацитети од приближно 8 GW, од чега је 55% на угаљ, 40% хидроелектрана и 5% из комбиноване производње топлотне и електричне енергије на течна горива и гас:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хидроелектране (Ђердап, Дринско-лимске, Власинске); - Термоелектране - угаљ, лож уље, мазут (Никола Тесла, Колубара, Морава, Костолац); - Термоелектране-топлане (ТЕ-ТО Нови Сад, Зрењанин, Сремска Митровица); и - Мале хидроелектране <p>Два површинска копа лигнитна, басени Колубара и Костолац, који производе око 38 милиона тона годишње (79% у Колубари и 21% у Костолцу). Колубара се налази приближно 60 km јужно од Београда, а Костолац приближно 90 km југоисточно од Београда.</p>
(ii) Дистрибутивно предузеће	Дистрибуција електричне енергије
(iii) Предузеће за снабдевање електричном енергијом	Снабдевање крајњих купаца електричном енергијом и јавно снабдевање.

Од 2001. године EBRD је обезбедио пет инвестиција за ЕПС и његова различита привредна друштва са циљем унапређивања термо и хидро производње, побољшања рударске ефикасности и увођења нових бројила. Компанија се сусреће са бројним еколошким и социјалним изазовима, укључујући и оне везане за застареле и неефикасне термоелектране, будуће захтеве за усклађивањем са европским прописима и руковођење откупом земљишта и програмом расељавања у руднику Колубара.

ЕПС активности, и повезаност EBRD са њима, подвргнуте су критици локалних и међународних организација цивилног друштва. Једним од разлога тих проблема сматра се ЕПС структура и слабост корпоративног

¹ Организовање три NewCo's није још у потпуности договорено са ЕПС. ERM схвата да ће после спајања постојати три нове одвојене компаније на више локалитета. Поред тога, постојаће корпоративне функције са одговорностима за све три NewCo's. ERM се стога позива у овом Нетехничком сажетку на Корпоративни, NewCo или Локацијски ниво по потреби.

система управљања заштитом животне средине и социјалним питањима (ESMS). ESMS је тренутно децентрализован – свако од тренутно постојећих тринаест привредних друштава има свој систем управљања, уз незнатну помоћ малог сектора за заштиту животне средине и безбедност и здравље на раду на нивоу корпорације. ЕПС привредна друштва имплементирала су интегрисане системе управљања квалитетом, животном средином, безбедношћу и здрављем на раду (QHES) у складу са ISO 9001, ISO 14001, и OHSAS 18001. Сваки локалитет је номиновао одређени број запослених задужених за питања заштите животне средине (између 1-20 запослених по локацији) и питања безбедности и здравља на раду (отприлике 10-50 запослених по локацији).

EHS сектор на нивоу корпорације обухватио је укупно 14 запослених, укључујући и два експерта за безбедност и здравље на раду. Поред EHS сектора постоји 9 запослених који су на нивоу корпорације задужени за ESMS и преиспитивање интегрисаних система менаџмента на неколико локација.

2 **НАЛАЗИ ПРОЦЕНЕ**

ESDD извештај идентификује раскорак између система управљања животном средином и социјалним питањима у ЕПС и услова Банке за реализацију. На основу налаза приказаних у ESDD извештају, израђен је ESAP који дефинише активности које треба укључити у Пројекат реструктурирања ЕПС, са циљем унапређења резултата у области заштите животне средине, социјалних питања и безбедности и здравља на раду, укључујући и одговарајући систем управљања QHES. Корпоративни SEP подразумева рад на укључивању заинтересованих страна и описује интерни и екстерни жалбени поступак. Преглед ових извештаја са главним налазима, дефинисаним корективним мерама и очекиваним утицајем Пројекта реструктурирања ЕПС на еколошку и социјалну средину приказан је у наставку.

2.1 **САЖЕТАК ESDD ИЗВЕШТАЈА И ESAP**

Сматра се да Пројекат реструктурирања ЕПС има само ограничен директан утицај на социјалне аспекте и аспекте животне средине. Међутим, могу се очекивати бројни индиректни утицаји процеса реструктурирања који су истакнути у даљем тексту, заједно са активностима дефинисаним у ESAP.

Систем управљања

Како би се побољшало ЕПС управљање заштитом животне средине, социјалним питањима и безбедношћу и здрављем на раду, имплементираће се интегрисани QEHС систем управљања на корпоративном нивоу, нивоу NewCo и нивоу локација. ЕПС ће се постарати да се успоставе адекватне и јаке структуре, обезбеде ресурси и дефинишу јасне одговорности за будуће управљање социјалним питањима и питањима заштите животне средине која су значајна за производне и административне активности ЕПС. И на нивоу NewCo и на корпоративном нивоу успоставиће се EHS сектори са довољним капацитетом запослених, јасно дефинисаним задужењима и линијама извештавања. Већ је оформљен менаџмент тим за имплементацију QEHС система управљања. Тренутно, тим прикупља информације са локација и саставља приручник за управљање на корпоративном нивоу са одговарајућим процедурама, што би требало да буде утврђено на нивоу NewCo до новембра 2015. године. Чини се да је капацитет овог тима за систем управљања адекватан. Ако буде неопходно, додатни менаџери система управљања са нивоа локације могу бити придружени тиму, како би се управљало развојем и имплементацијом на свим нивоима. ЕПС очекује да ће бити неопходан прелазни период од три до пет година да се сви локацијски специфични системи управљања који се тренутно користе пребаце у јединствени интегрисани систем на NewCo и корпоративном нивоу.

Рад и радни услови

Појединости које се тичу потенцијалних промена стопа запослености, услова и уговора, као и оне које се тичу било какве потребе за мерама смањивања броја радне снаге нису још јасне, с обзиром да је спајање постојећих компанија ради формирања NewCo's почело недавно, 01.јула 2015. године. ЕПС менаџмент претпоставља да ће бити потребно најмање 12 месеци за процену потребе за смањивањем броја радне снаге. На основу ове процене, ЕПС ће (ако буде неопходно) заједно са Синдикатом и властима развити програм смањивања у складу са законским условима.

Генерално, радни услови у ЕПС побољшаће се имплементирањем листе корективних мера које укључују кадровску политику, процедуре за управљање извођачима, интерне жалбене поступке и обезбеђивање услова за рад Синдиката.

Безбедност и здравље на раду

ЕПС је недавно ангажовао компанију за производњу грађевинског материјала *Lafarge*, за обезбеђивање обуке у области безбедности и

здравља на раду (H&S), како би се смањио број незгода. Први корак у подизању свести о H&S учињен је почетком 2015. године са обуком топ менаџмента. Накнадно ће се обавити обука тренера на оперативном и руководећем нивоу. Крајњи фокус обуке јесте подизање свести у вези са значајним H&S питањима на неколико локација и успостављање свеобухватног проактивног управљања H&S питањима како би се спречиле будуће озбиљне несреће на локацијама.

Институт за јавно здравље и друге овлашћене установе обављају мониторинг ваздуха у близини рударских локалитета и електрана, будући да је проблематика здравља одговорност власти. ЕПС још увек не добија званичну информацију о резултатима мониторинга ваздуха, али ће га убудуће тражити ради примењивања корективних мера уколико су неопходне.

Животна средина/ ефикасност коришћења ресурса

Нови QENS систем управљања има за циљ управљање утицајима на животну средину, који су резултат ЕПС активности. У вези са тим посебна пажња биће посвећена коповима и електранама. ЕПС ће омогућити да у будућности ЕУ BREF захтеви¹ буду испуњени и емисије штетних материја у ваздух из електрана смањене. Именоваће се одговорни запослени, распоредити ресурси и имплементираће се база података за ефикасније управљање аспектима животне средине, као што су управљање отпадом, отпадним водама, контрола емисије штетних материја и очување ресурса. Такође, имплементираће се процедуре за управљање аспектима биодиверзитета и живим природним ресурсима како би се заштитила флора и фауна од утицаја ЕПС активности.

Социјална питања

Као део ЕСА обављени су интервјуи са становницима и НВО у околини копова Колубара, укључујући и људе који су предмет захтева за расељавањем. Резултати интервјуисања су показали да у појединим случајевима процесу експропријације недостаје свеобухватна транспарентност. Такође, испоставило се да испитаници већином нису упознати са постојећим жалбеним процедурама, да често нису били задовољни процесом експропријације и компензације, такође, делимично су тврдили да нема успостављеног уверљивог дијалог између ЕПС, локалне заједнице и становништва обухваћеног пројектом.

ЕПС ће преиспитати своје процедуре за комуникацију са заједницом, становништвом обухваћеним пројектом и њиховим постојећим жалбеним процедурама како би се постојеће процедуре унапредиле ка транспарентнијем и проактивнијем програму за односе са локалном заједницом. Овај програм ће бити обезбеђен стручњацима за комуникацију, са искуством у таквим активностима. Експерти одређени за жалбе на нивоу локација, NewCo и корпорације биће на располагању ради што транспарентнијег, изводљивијег и вероватнијег одговора на све жалбе.

¹ BREF: Најбоље доступне техничке референце. BREF је сачињен за дефинисане активности и посебно описује примењене технике, тренутне емисије штетних материја и нивое потрошње, технике које се узимају у обзир за утврђивање најбољих доступних техника за енергетски интензивне пројекте.

Као део Пројекта реструктурирања ЕПС имплементираће се корпоративни SEP и SEP специфични за сваку локацију, са циљем унапређења комуникације са јавношћу, становништвом и НВО. Ово ће обухватити и ЕПС интерне и екстерне жалбене процедуре. Такође, на нивоу корпорације припремиће се Оквир за расељавање који ће поставити процедуре за било коју ЕПС активност расељавања у складу са захтевима Банке и најбољом међународном праксом. Акциони планови расељавања за поједине локације, бавиће се локалном ситуацијом, а биће спроведен и мониторинг примене плана расељавања који ће користити корективне мере уколико то буде неопходно. Поред тога, ЕПС планира да корпоративни менаџер за непокретности буде одговоран за руковођење питањима расељавања и за подршку руководиоцима на нивоу појединих локација за слична питања.

2.2

САЖЕТАК SEP

Корпоративни SEP има за циљ гаранцију примене правовременог, доследног, свеобухватног, координисаног и културолошки прикладног приступа у консултацијама и пружању информација о пројекту за све активности ЕПС. SEP показује посвећеност ЕПС приступу „најбоље међународне праксе“ у извршењу обавеза у складу са националним прописима и у складу са Политиком заштите животне средине и социјалним питањима Банке (2014), укључујући Услове за реализацију (PR) 10.

Корпоративни SEP је оквирни документ који се допуњава и ажурира по потреби. Поред тог документа, постојаће SEP специфични за локације, у случају имплементације нових пројеката или проширења постојећих пројеката ЕПС, са циљем да сваки SEP одговара специфичним захтевима локације. SEP описује националне и захтеве Банке за укључивањем заинтересованих страна, идентификује групе заинтересованих страна које ће се узети у обзир, и обезбеђује програм укључивања заинтересованих страна са детаљним активностима. Такође, описује жалбену процедуру за ЕПС запослене и људе обухваћене пројектом која ће бити примењена на нивоу корпорације и локације (укључујући и жалбене обрасце). На крају, корпоративни SEP описује надлежности и захтеве за извештавање и мониторинг.

Уколико имате питања везана за Пројекат реструктурирања ЕПС молимо Вас контактирајте:

Александар Јаковљевић

Телефон: +381 11 3952 326,
e-mail: aleksandar.jakovljevic@eps.rs,
Адреса: Балканска 13, 11000 Београд

ERM has offices across the following countries worldwide

Argentina	Netherlands
Australia	New Zealand
Belgium	Panama
Brazil	Peru
Canada	Poland
China	Portugal
Colombia	Puerto Rico
France	Romania
Germany	Russia
Hong Kong	Singapore
India	South Africa
Indonesia	Spain
Ireland	Sweden
Italy	Switzerland
Japan	Taiwan
Kazakhstan	Thailand
Kenya	United Arab Emirates
Korea	United Kingdom
Malaysia	United States
Mexico	Vietnam
Mozambique	

ERM's Frankfurt Office

Siemensstrasse 9
63263 Neu-Isenburg
Germany

T: +49 6102 206 0
F: +49 6102 206 202

www.erm.com/germany